

พระราชบัญญัติ 6 ฉบับ

ในความรับผิดชอบ ของ
กรมวิชาการเกษตร



คำนำ

ห้องสมุดกรมวิชาการเกษตร
วันที่ 15 เดือน ๗-๑ พ.ศ. ๒๕๔๙

"บัญญัติ" คือ ข้อบังคับ ถ้าเป็นกฎหมายเรียกว่า "พระราชบัญญัติ" ในวงการเกษตรของไทย มีพระราชบัญญัติ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวม 6 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติกักพืช พระราชบัญญัติปุ๋ย พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พระราชบัญญัติ วัตถุอันตราย พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช และพระราชบัญญัติควบคุมยาง พระราช บัญญัติแต่ละฉบับตราขึ้นในช่วงเวลา สถานการณ์และเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน แต่มี วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน คือ ต้องการจัดระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง นั้นๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ให้กับเกษตรกร กรมวิชาการเกษตร มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติทั้ง 6 ฉบับ จึงมีหน้าที่ในการปกป้อง คุ้มครอง สิทธิประโยชน์ของเกษตรกร ตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายแต่ละฉบับ แต่การจะปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ดังกล่าว ได้อย่างทั่วถึง เกษตรกรต้องรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเองด้วย ซึ่งหมายถึงว่าเกษตรกรจะต้องรู้ กฎหมายด้วยเช่นกัน

หนังสือ พระราชบัญญัติ 6 ฉบับ ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตรเล่มนี้ ได้รวบรวมสาระสำคัญของพระราชบัญญัติแต่ละฉบับไว้ เพื่อให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจได้ใช้ศึกษาทำความเข้าใจ และเพื่อเตือนความทรงจำ หวังเป็นอย่าง ยิ่งว่า ท่านจะได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างมาก

กรมวิชาการเกษตร

สิงหาคม 2547

สารบัญ

หน้า

พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติม	1
โดย พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542	
พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518	9
พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม	16
โดย พระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535	
พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518	19
พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	25
พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542	28
พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542	33

กรมวิชาการเกษตร

พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507

แก้ไขเพิ่มเติมโดย

พระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542



ปัจจุบันนี้มีศัตรูพืชที่สำคัญหลายชนิดยังคงระบาดทำความเสียหายแก่พืชผลอยู่ในต่างประเทศและที่สำคัญคือ ศัตรูพืชเหล่านั้นยังไม่มีในประเทศไทย เช่น โรคใบไหม้ลาตินอเมริกาของยางพารา ซึ่งกำลังระบาดทำความเสียหายแก่การปลูกยางพาราในประเทศต่างๆ ในทวีปอเมริกาใต้ จนกระทั่งแม้ในประเทศบราซิล ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของยางพาราเอง ปัจจุบันยังคงได้รับผลกระทบจนกระทั่งต้องสั่งนำเข้ายางพาราจากต่างประเทศ โรคใบด่างของมันสำปะหลังที่มีสาเหตุจากไวรัสซึ่งกำลังระบาดอย่างรุนแรงอยู่ในหลายประเทศในทวีปแอฟริกา ไล่เดือนฝอยศัตรูพืชชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่า Golden nematode ยังคงระบาดทำความเสียหายแก่การปลูกมันฝรั่งในหลายประเทศในทวีปยุโรป แมลงวันทองเมดิเตอร์เรเนียนซึ่งกำลังทำความเสียหายแก่ผลไม้ในประเทศแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นต้น หากศัตรูพืชที่สำคัญทางกักกันพืชเหล่านี้ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดสามารถแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศไทย จะทำความเสียหายแก่การเกษตรของประเทศไทยอย่างใหญ่หลวง และจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศและเกษตรกรไทยอย่างแน่นอน ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่มีการทำเกษตรกรรม และมีอุตสาหกรรมทางการเกษตรต่อเนื่อง ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงมีอาชีพทางการเกษตร หรือดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเกษตรกรรม มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่ทำรายได้สูงมากมายหลายชนิด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคุ้มครองป้องกันพืชเศรษฐกิจเหล่านี้ให้ปราศจากศัตรูพืช

การกักกันพืช คือ การควบคุมและตรวจสอบพืช ศัตรูพืช และการเคลื่อนย้ายพืชให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อป้องกันมิให้ศัตรูพืชแพร่ระบาดจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ไม่ว่าจะป็นระหวาง

ประเทศหรือภายในประเทศเอง ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันมีการพัฒนาการขนส่งที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งทางอากาศ ทางทะเลและทางบก ซึ่งสามารถขนส่งทั้งคนและสัมภาระสินค้าต่างๆมาตรวจการกักกันพืชทางกฎหมายสำหรับประเทศไทยได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการกักกันพืชฉบับปัจจุบัน เรียกว่า "พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542"

1. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติกักพืช

การป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีหลายวิธี การใช้มาตรการทางกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องในการตรวจสอบพืช ศัตรูพืช ตลอดจนการควบคุมการเคลื่อนย้ายพืชและผลิตผลพืชเพื่อนำเข้าและส่งออก เป็นวิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่สำคัญวิธีหนึ่งเพื่อป้องกันมิให้ศัตรูพืชที่สำคัญจากต่างประเทศแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศหรือป้องกันมิให้ศัตรูพืชแพร่ระบาดจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่งภายในประเทศเอง

พระราชบัญญัติกักพืชฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบันนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ป้องกันศัตรูพืชร้ายแรงจากต่างประเทศมิให้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศ
- 2) ทำให้ประเทศไทยสามารถส่งออกพืชและผลิตผลพืชไปยังต่างประเทศได้ตามเงื่อนไขนำเข้าของประเทศปลายทาง
- 3) เพื่อป้องกันการระบาดของศัตรูพืชที่เกิดขึ้นภายในประเทศ

2. เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติกักพืช

2.1 การป้องกันศัตรูพืชร้ายแรงจากต่างประเทศมิให้แพร่ระบาดเข้ามาในประเทศ

ตามกฎหมายในพระราชบัญญัติกักพืช มาตรา 27 ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และกรมวิชาการเกษตรได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลปฏิบัติให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมายในการควบคุมและป้องกันมิให้ศัตรูพืชแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศนั้น ตามพระราชบัญญัติกักพืชฉบับนี้ได้แบ่งพืช ศัตรูพืชและพาหะของศัตรูพืชออกเป็น 3 ประเภท คือ สิ่งต้องห้าม สิ่งกักกัก และสิ่งไม่ต้องห้าม

สิ่งต้องห้าม หมายถึง พืช ศัตรูพืช และพาหะที่รัฐมนตรีได้ประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา พืชที่ได้ประกาศเป็นสิ่งต้องห้ามเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นที่น่าวิตกว่ามีศัตรูพืชที่ร้ายแรงในแหล่งที่ระบุไว้ได้แก่ พืชในสกุล (Genus) โอไรซา (*Oryza* spp.) เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวละมาน ข้าวป่า ฯลฯ จากแหล่งที่กำหนด พืชในสกุลฮีเวีย (*Hevea* spp.) เช่น ยางพาราจากแหล่งที่กำหนด พืชในสกุลซิตรีส (*Citrus* spp.) เช่น มะนาว มะกรูด และส้มชนิดต่างๆ ฯลฯ จากแหล่งที่กำหนด พืชในสกุลฟอจูนัลลา (*Fortunella* spp.) เช่น ส้มจี๊ดจากแหล่งที่กำหนด มะพร้าว จากแหล่งที่กำหนด มันสำปะหลัง จากแหล่งที่กำหนด พืชในสกุลกอสซิเปียม (*Gossypium* spp.) เช่น ฝ้าย จากแหล่งที่กำหนด ดินจากทุกแหล่ง ปุ๋ยอินทรีย์จากทุกแหล่ง และพืชดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically modified) จากทุกแหล่ง ศัตรูพืชที่เป็นสิ่งต้องห้ามได้แก่ โรคพืช แมลงศัตรูพืช ไข่เดือนฝอย หอย หอยทาก วัชพืช หรือพืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช ส่วนพวกพาหะ ได้แก่ น้ำยางสด ยางก้อน ยางเนา และขี้ยาง

สิ่งกักตุน หมายถึง พืช หรือพาหะ ที่รัฐมนตรีกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา พืชที่เป็นสิ่งกักตุนเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ หรืออาจมีความสำคัญทางเศรษฐกิจในอนาคตกับทั้งเป็นพาหะ หรือเป็นพืชอาศัยของศัตรูพืชที่ร้ายแรงของพืชเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันได้แก่พืชชนิดเดียวกันกับที่เป็นสิ่งต้องห้ามที่นำเข้ามานอกเหนือจากแหล่งที่ได้กำหนด ได้แก่ พืชในสกุลโอไรซา เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวละมาน ข้าวป่า พืชในสกุลฮีเวีย เช่น ยางพารา พืชในสกุลซิตรีส เช่น มะนาว มะกรูด และส้มชนิดต่างๆ พืชในสกุลฟอจูนัลลา เช่น ส้มจี๊ด มะพร้าว มันสำปะหลัง พืชในสกุลกอสซิเปียม เช่น ฝ้าย พืชชนิดที่ไม่ได้เป็นสิ่งต้องห้ามจากทุกแหล่ง ได้แก่ พืชในสกุลซัคคารัม (*Saccharum* spp.) เช่น อ้อย พง แขม เป็นต้น พืชในสกุลคอฟเฟีย (*Coffea* spp.) เช่น กาแฟ มันเทศ ยาสูบ ข้าวโพด โกโก้ พืชในสกุลมูซา (*Musa* spp.) เช่น กล้วยต่างๆ มันฝรั่ง ถั่วลิสง สับปะรด พืชในสกุลคาเมลเลีย (*Camellia* spp.) เช่น ชา เมี่ยง ปาล์มน้ำมัน มะเขือเทศ มะละกอ ฝือก ข้าวสาลี พืชในสกุลอะเลอไรติส (*Aleurites* spp.) เช่น มะเยาและ

รุมบัง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว พืชในวงศ์กล้วยไม้ (Orchidaceae) เช่น แวนด้า แคทลียา รongเท้านารี เป็นต้น สิ่งกักตุนที่เป็นพาหะ ได้แก่ น้ำยางสด ยางก้อน ยางเน่า ชีเยียง แป้งน้ำ และสิ่งสกัดจากเมล็ดข้าววงอก

สิ่งไม่ต้องห้าม หมายถึง พืชที่ไม่เป็นสิ่งที่ต้องห้ามและสิ่งกักตุนซึ่งยังไม่มีควมสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ และไม่มีศัตรูพืชร้ายแรงในต่างประเทศ แต่อาจเป็นพาหะหรือเป็นพืชอาศัยของศัตรูพืช การนำเข้ามานหรือนำผ่านราชอาณาจักร

การนำเข้าหรือผลิตผลพืชที่จัดเป็นสิ่งที่ต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเสียก่อน
- 2) เมื่อได้รับใบอนุญาตนำเข้าแล้วจึงจะนำเข้าได้ โดยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเงื่อนไขที่อธิบดีกรมวิชาการเกษตรกำหนด เช่น ต้องกำจัดศัตรูพืชตามวิธีที่กำหนด โดยผู้ส่งออกจากต้นทางเป็นผู้รับผิดชอบ
- 3) ต้องมีใบรับรองปลอดศัตรูพืชจากต้นทางกำกับมาด้วย ใบรับรองปลอดศัตรูพืชต้องระบุการกำจัดศัตรูพืชตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้พร้อมการออกใบอนุญาตให้นำเข้า
- 4) ต้องบรรจุในหีบห่อที่ปิดมิดชิดแข็งแรง
- 5) ต้องติดบัตรอนุญาตนำเข้าซึ่งต้องห้ามแสดงให้เห็นชัดเจนที่หีบห่อบรรจุ ก่อนส่งออกจากต้นทาง
- 6) ต้องนำสิ่งต้องห้ามเข้าทางด่านตรวจพืชที่กำหนดไว้ให้ในใบอนุญาตนำเข้า และแจ้งการนำเข้ากับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ด่านตรวจพืช
- 7) ในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าสิ่งต้องห้ามเข้ามาเพื่อทดลองหรือวิจัยต้องกระทำตามวิธีปฏิบัติทางวิชาการที่อธิบดีกรมวิชาการเกษตรเห็นสมควร

สำหรับกรณีนำสิ่งต้องห้ามผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตโดยได้รับใบอนุญาตนำเข้าผ่านสิ่งต้องห้ามจากอธิบดีกรมวิชาการเกษตรก่อน และจะต้องมีใบรับรองปลอดศัตรูพืชจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย

การนำเข้าหรือนำผ่านพืชที่จัดเป็นสิ่งกักัดเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าไม่ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าหรือนำผ่าน แต่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเงื่อนไขของกรมวิชาการเกษตร และมีใบรับรองปลอดศัตรูพืชจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วยเช่นกัน

ในการนำเข้าหรือนำผ่านซึ่งพืชที่จัดเป็นสิ่งไม่ต้องห้าม ผู้นำเข้าไม่จำเป็นต้องขอใบรับรองปลอดศัตรูพืชจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย แต่จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ด่านตรวจพืชหรือแจ้งต่อศุลกากร ในกรณี ณ ที่นั้นไม่มีด่านตรวจพืช หรือไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจพืช

การนำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งสิ่งต้องห้าม สิ่งกักัด และสิ่งไม่ต้องห้าม เจ้าของหรือตัวแทนเจ้าของผู้ครอบครองสิ่งของ และผู้ควบคุมยานพาหนะจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้ประกาศไว้ในกฎกระทรวงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และประกาศกรมวิชาการเกษตรที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด หากฝ่าฝืนหรือขัดขวางขัดคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจถูกลงโทษตามกฎหมาย

2.2 การส่งออกพืชและผลิตผลพืชไปยังต่างประเทศ

ในการส่งออกพืชหรือผลิตผลพืชไปต่างประเทศ หากผู้ส่งออกประสงค์จะขอใบรับรองปลอดศัตรูพืช เพื่อแสดงว่าพืชที่จะส่งออกนั้นปลอดศัตรูพืช (มาตรา 15) กรมวิชาการเกษตรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการตรวจพืช เพื่อรับรองการปลอดศัตรูพืชให้ได้ตามมาตรฐานทางด้านสุขอนามัยพืชที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชภายใต้องค์การการค้าโลก และออกใบรับรองปลอดศัตรูพืชให้กับพืชหรือผลิตผลพืช เพื่อส่งออกไปต่างประเทศตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนำเข้าของประเทศผู้นำเข้า โดยดำเนินการตรวจพืช ศัตรูพืช และควบคุมให้มีการกำจัดศัตรูพืชทางกักกันพืชที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.3 การป้องกันการระบาดของศัตรูพืชที่เกิดขึ้นในประเทศ

ในการควบคุมการระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญมิให้ระบาดจากท้องถิ่นหนึ่งไป

ยังอีกท้องที่หนึ่งภายในประเทศ จำเป็นต้องกำจัดศัตรูพืชที่เกิดขึ้นในประเทศให้หมดสิ้นไป และต้องป้องกันมิให้ศัตรูพืชที่สำคัญจากต่างประเทศแพร่ระบาดเข้ามาในประเทศด้วย การปฏิบัติงานให้ได้ผลจะต้องอาศัยบทบาทของการกักกันพืชตามกฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งด้วย ในกรณีการกักกันพืชในประเทศนั้น เมื่อมีศัตรูพืชที่สำคัญชนิดใดของพืชชนิดใดเกิดขึ้นภายในประเทศ อธิบดีมีอำนาจประกาศท้องที่นั้นเป็น เขตควบคุมศัตรูพืช โดยอาจจะใช้เขตเป็นระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัดก็ได้ พร้อมทั้งประกาศโดยระบุชื่อชนิดของพืช ชนิดของศัตรูพืชและชนิดของพาหะที่จะควบคุม และประกาศกำหนดสถานที่ตรวจพืชเฉพาะถิ่นขึ้น การประกาศเขตท้องที่ใดเป็นเขตควบคุมศัตรูพืชมี 2 ลักษณะ คือ

1) เขตหรือพื้นที่ที่มีศัตรูพืชสำคัญและร้ายแรงเกิดขึ้น สมมุติว่ามีศัตรูพืชสำคัญร้ายแรงชนิดหนึ่งเกิดระบาดขึ้นกับพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งในจังหวัดหนึ่ง ให้ประกาศพื้นที่บางตำบลหรือบางอำเภอของจังหวัดนั้นที่มีการแพร่ระบาดของศัตรูพืชเป็นเขตควบคุมศัตรูพืช แล้วประกาศกำหนดสถานที่ตรวจพืชเฉพาะถิ่น เพื่อห้ามมิให้บุคคลได้นำพืช ศัตรูพืช หรือพาหะออกไปนอก หรือนำเข้ามาในเขตควบคุมศัตรูพืช (มาตรา 18)

2) เขตหรือพื้นที่ปราศจากศัตรูพืชสำคัญและร้ายแรง สมมุติว่าพื้นที่ของจังหวัดหนึ่งปราศจากศัตรูพืชสำคัญของพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ในขณะที่พื้นที่จังหวัดอื่นๆ มีศัตรูพืชดังกล่าวระบาดอยู่ ให้ประกาศพื้นที่บางตำบลหรือบางอำเภอของจังหวัดที่ปราศจากศัตรูพืชนั้นเป็นเขตควบคุมศัตรูพืช แล้วประกาศกำหนดสถานที่ตรวจพืชเฉพาะถิ่น เพื่อห้ามมิให้บุคคลได้นำพืช ศัตรูพืช หรือพาหะออกไปนอก หรือนำเข้ามาในเขตควบคุมศัตรูพืช (มาตรา 18)

3. ประโยชน์ของกฎหมายที่เกษตรกรพึงได้รับ

1) คุ้มครองเกษตรกรโดยการป้องกันศัตรูพืชร้ายแรงจากต่างประเทศมิให้เข้ามาระบาดภายในประเทศ

2) สามารถส่งออกพืชหรือผลิตผลพืชออกไปต่างประเทศได้ โดยมีการรับรองปลอดศัตรูพืชให้ตามความประสงค์ของประเทศผู้นำเข้าปลายทาง

3) ป้องกันศัตรูพืชร้ายแรงที่ระบาดอยู่ในแหล่งหนึ่ง มิให้แพร่ระบาดไปยังแหล่งอื่นภายในประเทศไทย

4. สถานที่ติดต่อปรึกษาปัญหา

- 1) สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร บริเวณเกษตรกลางบางเขน
- 2) ด้านตรวจพืชต่างๆ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่จำนวน 35 ด้าน กระจายอยู่ทั่วประเทศ ได้แก่
 1. ด้านตรวจพืชท่าเรือกรุงเทพ
 2. ด้านตรวจพืชท่าอากาศยานกรุงเทพ
 3. ด้านตรวจพืชไปรษณีย์
 4. ด้านตรวจพืชท่าอากาศยานหาดใหญ่
 5. ด้านตรวจพืชท่าเรือสงขลา
 6. ด้านตรวจพืชสะเดา
 7. ด้านตรวจพืชป่าดงเบขาร์
 8. ด้านตรวจพืชท่าเรือภูเก็ต
 9. ด้านตรวจพืชท่าอากาศยานภูเก็ต
 10. ด้านตรวจพืชเบตง
 11. ด้านตรวจพืชท่าเรือปัตตานี
 12. ด้านตรวจพืชท่าเรือนราธิวาส
 13. ด้านตรวจพืชสุโขงโก-ลก
 14. ด้านตรวจพืชท่าเรือตากใบ
 15. ด้านตรวจพืชท่าเรือกันตัง
 16. ด้านตรวจพืชท่าเรือระนอง
 17. ด้านตรวจพืชท่าอากาศยานอุตะเนาะ
 18. ด้านตรวจพืชอรัญประเทศ
 19. ด้านตรวจพืชพินุลมั่งสาหาร
 20. ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

21. ดานตรวจพืชหนองคาย
22. ดานตรวจพืชทำอากาศยานเชียงใหม่
23. ดานตรวจพืชแมสสาย
24. ดานตรวจพืชวังประจัน
25. ดานตรวจพืชทำเรือสตูล
26. ดานตรวจพืชแมสอด
27. ดานตรวจพืชแมสะเรียง
28. ดานตรวจพืชทำอากาศยานสุราษฎร์ธานี
29. ดานตรวจพืชทำอากาศยานเชียงใหม่
30. ดานตรวจพืชเชียงใหม่
31. ดานตรวจพืชเชียงใหม่
32. ดานตรวจพืชลาดกระบ้ง
33. ดานตรวจพืชทำเรือลำตึบ
34. ดานตรวจพืชทำเรือแหลมฉบัง
35. ดานตรวจพืชคลองใหญ่

□□□□

กรมวิชาการเกษตร

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518



1. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศและของประชาชนจึงขึ้นอยู่กับเกษตรเป็นสำคัญ และเนื่องจากคุณภาพและผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรน้อยกว่าที่ควรจะได้รับ ทำให้เสียเปรียบในการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศทั้งในด้านราคาและคุณภาพ เมล็ดพันธุ์เป็นปัจจัยแรกที่เกษตรกรต้องใช้ในการเพาะปลูก หากเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการเพาะปลูกไม่ได้คุณภาพ ก็จะส่งผลกระทบต่อปริมาณการเก็บเกี่ยวของผลผลิตและคุณภาพของผลผลิต ประกอบกับประเทศไทยยังขาดการส่งเสริมและการควบคุมการใช้พันธุ์พืชที่ดี ทั้งยังปล่อยให้มีการประกอบการค้าพันธุ์พืชเสรี ไม่มีการควบคุมกำกับดูแลแต่ประการใด ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอและเพื่อให้ผู้ประกอบการค้าเมล็ดพันธุ์สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี จึงต้องตราพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

2. เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

1. การควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์
2. การรับรองเมล็ดพันธุ์รับรอง
3. พืชสงวน
4. การขึ้นทะเบียนและรับรองพันธุ์พืช
5. พืชอนุรักษ์ (กองคุ้มครองพันธุ์พืชเป็นผู้ปฏิบัติงานในส่วนนี้)

- การรับรองเมล็ดพันธุ์รับรองในแปลงปลูก เป็นขบวนการรับรองเมล็ดพันธุ์ ตั้งแต่เริ่มขบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ มีการตรวจสอบแปลงปลูกเป็นระยะๆ จนกระทั่งเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ ซึ่งต้องอยู่ในการควบคุมกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการรับรองเมล็ดพันธุ์ หลังจากเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์แล้ว ต้องทำการปิดผนึกภาชนะที่เก็บเมล็ดพันธุ์ทั้งหมด ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพในห้องปฏิบัติการ โดยต้องได้มาตรฐานคุณภาพที่กำหนด

- การรับรองเมล็ดพันธุ์รับรองในห้องปฏิบัติการ เป็นขบวนการที่ผู้ขอต้องการให้กรมวิชาการเกษตรออกหนังสือรับรองเมล็ดพันธุ์รับรองในห้องปฏิบัติการ โดยนำเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการรับรองมาให้ห้องปฏิบัติการตรวจสอบคุณภาพ ความงอกและเมล็ดบริสุทธิ์ แล้วออกใบรายงานผลการตรวจสอบ ในกรณีที่ เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุมก็จะต้องออกใบรับรองเมล็ดพันธุ์รับรองด้วย การรับรองเมล็ดพันธุ์รับรองในห้องปฏิบัติการยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. การรับรองเมล็ดพันธุ์เฉพาะตัวอย่าง เป็นการรับรองโดยผู้ขอต้องนำเมล็ดพันธุ์ในปริมาณไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในท้ายประกาศ

ข. การรับรองเมล็ดพันธุ์ทั้งกอง เป็นการรับรองเมล็ดพันธุ์โดยเจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตรทำการสุ่มเก็บตัวอย่างจากเมล็ดพันธุ์ทั้งกองเพื่อเป็นตัวแทนของเมล็ดพันธุ์ทั้งหมดในการนำไปตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ

2.3 พืชสงวน

กฎหมายพันธุ์พืช ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดพืชไว้ 11 ชนิดเป็นพืชสงวน ได้แก่ ทุเรียน ส้มโอ อุ่น ลำไย ลิ้นจี่ มะขาม มะพร้าว กวาวเครือ ทองเครือ สละ และสับปะรด ซึ่งพันธุ์พืชเหล่านี้ห้ามส่งออกสงวนให้ใช้เพาะปลูกภายในประเทศ เนื่องจากเกรงว่าหากพันธุ์พืชที่ดีเหล่านี้ถูกนำไปปลูกในต่างประเทศแล้ว ก็จะกลับมาเป็นคู่แข่งทางการค้าได้ จึงห้ามส่งออกหากเกษตรกรผู้ใดทราบแหล่งที่มีการลักลอบส่งออกพืชสงวน ก็ขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร และถ้าหากเป็นเพื่อนเกษตรกรด้วยกันก็ขอให้แนะนำหรือชี้แจงถึงผลเสียที่จะตามมาในอนาคต

2.4 การขึ้นทะเบียนและรับรองพันธุ์พืช

การขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช เป็นการตรวจสอบว่าพันธุ์พืชที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่แตกต่างจากพันธุ์พืชที่มีอยู่ทั่วไปในพืชชนิดเดียวกัน โดยขบวนการตรวจสอบ DUS (Distinctness, Uniformity and Stability) ได้แก่ การตรวจสอบความแตกต่างอย่างเด่นชัด ความสม่ำเสมอ และความคงตัวในลักษณะประจำพันธุ์ ในกรณีที่ต้องการเป็นพันธุ์พืชรับรอง พันธุ์พืชนั้นต้องผ่านการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชเสียก่อน หมายความว่าผ่านขบวนการตรวจสอบ DUS จากนั้นจึงตรวจสอบว่าพันธุ์พืชนั้นมีคุณค่าด้านการเพาะปลูกและการใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นลักษณะดีเด่นทางการเกษตร

3. ประโยชน์ของกฎหมายที่เกษตรกรพึงได้รับ

1. คุ้มครองเกษตรกรให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพในการเพาะปลูก
2. ป้องกันไม่ให้พันธุ์พืชที่ดีถูกส่งออกไปเพาะปลูกในต่างประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อการแข่งขันทางการค้า
3. ส่งเสริมให้มีการคิดค้นพันธุ์พืชใหม่
4. อนุรักษ์พืชป่าที่ใกล้หรือกำลังจะสูญพันธุ์

4. การบริการ

ฝ่ายพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ให้บริการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ควบคุม โดยตรวจสอบหาอัตราร้อยละของความงอกและอัตราร้อยละของเมล็ดบริสุทธิ์ เพื่อให้ทราบว่าเมล็ดพันธุ์ควบคุมนั้นมีคุณภาพตามกำหนดหรือไม่

5. สถานที่ติดต่อปรึกษาปัญหา

1. ฝ่ายพันธุ์พืช สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 หมายเลขโทรศัพท์และโทรสาร 0-2579-0229
2. เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการวิชาการ หรือศูนย์วิจัย หรือสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร ที่อยู่ใกล้กับท้องที่ของเกษตรกร
3. เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด ที่อยู่ในท้องที่ของเกษตรกร

ตัวอย่างฉลากเมล็ดพันธุ์ควบคุม

เมล็ดพันธุ์ควบคุม

ชื่อพืช ชื่อพันธุ์



ตรารวมมือกัน

น้ำหนักสุทธิ กรัม

เมล็ดบริสุทธิ์ร้อยละ

อัตราความงอกร้อยละ ทดสอบ (วัน/เดือน/ปี)

สิ้นอายุใช้ทำพันธุ์ (เดือน/ปี)

รวบรวม/นำเข้า (เดือน/ปี)

หมวดหมายเลข (Lot No.)

ผู้รวบรวม/ผู้นำเข้า

เลขที่ ตรอก/ซอย ถนน

ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

ชื่อแหล่งรวบรวม

ชนิดและมาตรฐานคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ควบคุม 29 ชนิด

ลำดับที่	ชื่อพืช	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพันธุ์	ความงอก	ความบริสุทธิ์
1	ข้าวเปลือกเจ้า	<i>Oryza sativa</i> Linn.	ทุกพันธุ์	80	98
2	ข้าวฟ่าง	<i>Sorghum vulgare</i> Pers	ทุกพันธุ์	75	96
3	ข้าวโพด	<i>Zea mays</i> Linn.	ทุกพันธุ์	75	98
4	ถั่วเขียว	<i>Vigna radiata</i> [L.] Wilczek	ทุกพันธุ์	75	98
5	ถั่วเขียวเมล็ดดำ	<i>Vigna mungo</i> [L.] Hepper	ทุกพันธุ์	75	98
6	ถั่วเหลือง	<i>Glycine max</i> [L.] merr.	ทุกพันธุ์	65	97
7	ฝ้าย	<i>Gossypium</i> spp.	ทุกพันธุ์	70	98
8	ข้าวโพดหวาน	<i>Zea mays</i> L.var.saccharata Bailey	ทุกพันธุ์	60	98
9	คะน้า	<i>Brassica alboglabra</i> Bailey	ทุกพันธุ์	70	98
10	แตงกวา	<i>Cucumis sativus</i> L.	ทุกพันธุ์	75	98
11	ถั่วลันเตา	<i>Pisum sativum</i> L.	ทุกพันธุ์	70	98
12	ผักกาดขาว	<i>Brassica pekinensis</i> [Lour.] Rupr.	ทุกพันธุ์	70	98
13	ผักกาดเขียว	<i>Brassica juncea</i> Coss.	ทุกพันธุ์	70	98
14	ผักกาดหัว	<i>Raphanus sativus</i> L.	ทุกพันธุ์	75	98
15	ผักบุ้งจีน	<i>Ipomoea aquatica</i> Forsk.	ทุกพันธุ์	50	94
16	พริก	<i>Capsicum</i> spp.	ทุกพันธุ์	55	97

ลำดับที่	ชื่อพืช	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพันธุ์	ความงอก	ความบริสุทธิ์
17	มะเขือเทศ	<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.	ทุกพันธุ์	65	98
18	ถั่วฝักยาว	<i>Vigna unguiculata</i> [L.] Walp.	ทุกพันธุ์	70	98
19	กะหล่ำดอก	<i>Brassica oleracea</i> L.var. <i>botrytis</i> L.	ทุกพันธุ์	70	98
20	กะหล่ำปลี	<i>Brassica oleracea</i> L.var. <i>capitata</i> L.	ทุกพันธุ์	70	98
21	บรอกโคลี	<i>Brassica oleracea</i> L.var. <i>italica</i> Plenck.	ทุกพันธุ์	70	98
22	ผักกาดกวางตุ้ง	<i>Brassica chinensis</i> L.	ทุกพันธุ์	70	98
23	ผักกาดหอม	<i>Lactuca sativa</i> L.	ทุกพันธุ์	65	95
24	หอมหัวใหญ่	<i>Allium cepa</i> L.	ทุกพันธุ์	70	98
25	แตงโม	<i>Citrullus vulgaris</i> Schrad.	ทุกพันธุ์	70	98
26	กระเทียมใบ	<i>Allium porrum</i> L.	ทุกพันธุ์	70	98
27	ผักชี	<i>Coriandrum sativum</i> L.	ทุกพันธุ์	60	98
28	ทานตะวัน	<i>Helianthus annus</i> L.	ทุกพันธุ์	75	98
29	ปาล์มน้ำมัน	<i>Elaeis guineensis</i> Jacq.	ทุกพันธุ์	-	-

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพืชอนุรักษ์

1. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 เพื่อให้ความหมายของพันธุ์พืช หมายถึง พันธุ์ (Variety) และให้ส่วนที่ใช้เพาะปลูกหรือใช้ทำพันธุ์ได้ หมายถึง เมล็ดพันธุ์ (seeds) ซึ่งเป็นการกำหนดความหมายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายให้มีการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช การรับรองพันธุ์พืช เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคิดค้น ปรับปรุง พันธุ์พืชใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และจากการที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสัญญาวาดด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ (Convention on International trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2526 ซึ่งอนุสัญญาฯ นี้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสัตว์ป่าและพืชป่ามิให้สูญพันธุ์ไปจากโลก โดยการควบคุมการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าวอีกทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการปลูกเลี้ยงและขยายพันธุ์พืชป่านอกเหนือจากวิธีทางธรรมชาติ จึงได้มีการเพิ่มเติมการควบคุมการนำเข้า-ส่งออก นำผ่านตลอดจนการขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ

2. เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

เพื่อให้ครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานตามอนุสัญญาวาดด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ (อนุสัญญาไซเตส) มีดังนี้

1. จะต้องขออนุญาต นำเข้า ส่งออก และนำผ่านพืชอนุรักษ์ และซากพืชอนุรักษ์ (พืชในบัญชีอนุสัญญาไซเตส)
2. การขยายพันธุ์เทียมพืชอนุรักษ์เพื่อการค้า จะต้องขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงต่อกรมวิชาการเกษตร

2.1 พืชอนุรักษ์

พืชอนุรักษ์หรือพืชในบัญชีอนุรักษ์ชาติตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) พืชอนุรักษ์บัญชีที่ 1 เป็นชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ห้ามทำการค้าโดยเด็ดขาด ยกเว้นชนิดพันธุ์นั้นได้มาจากการขยายพันธุ์เทียม การนำเข้า ส่งออก ซึ่งชนิดพันธุ์ในบัญชีนี้จะต้องคำนึงถึงความอยู่รอด และผลกระทบต่อจำนวนประชากรในธรรมชาติเป็นสำคัญ การส่งออกจะต้องได้รับอนุญาตให้นำเข้าจากประเทศผู้นำเข้าเสียก่อน ตัวอย่างชนิดพันธุ์ เช่น กล้วยไม้รองเท้านารี (*Paphiopedilum* spp.) และ เอื้องปากนกแก้ว (*Dendrobium cruentum*)

2) พืชอนุรักษ์บัญชีที่ 2 เป็นชนิดพันธุ์ที่เหลือน้อยค่อนข้างน้อย แต่ยังไม่ใกล้จะสูญพันธุ์ สามารถทำการค้าชนิดพันธุ์นั้น ๆ ที่ได้มาจากป่าได้ แต่ต้องไม่เป็นการละเมิดกฎหมายภายในประเทศ ตัวอย่างเช่น ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง และกล้วยไม้ทุกชนิดนอกจากที่ระบุไว้ในบัญชีที่ 1

3) พืชอนุรักษ์บัญชีที่ 3 เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่ง และขอให้ประเทศภาคีอื่นช่วยควบคุมการค้าชนิดพันธุ์นั้นด้วย ตัวอย่างเช่น มะเมื่อย (*Gnetum montanum*) จากประเทศเนปาล

2.2 การนำเข้า ส่งออก และนำผ่านพืชอนุรักษ์

เพื่อเป็นการควบคุมการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์พืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ จึงต้องมีการกำกับดูแล และควบคุมการนำเข้า ส่งออก และนำผ่านชนิดพันธุ์พืชอนุรักษ์ ดังนี้

1. การนำเข้าพืชอนุรักษ์จะต้องได้รับอนุญาต จากพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องมีหนังสืออนุญาตจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย
2. การส่งออกพืชอนุรักษ์

2.1 ห้ามมิให้ส่งออกพืชอนุรักษ์ในบัญชีที่ 1 ที่ได้มาจากป่า ยกเว้นเพื่อการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ โดยความเห็นชอบของเจ้าหน้าที่วิชาการพืชอนุรักษ์และได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

2.2 การส่งออกพืชขนุนรักริชในบัญชีที่ 1 ที่ได้จากการขยายพันธุ์เทียม ผู้ส่งออกจะต้องแสดงหลักฐานของแหล่งที่มา วิธีการขยายพันธุ์เทียม หมายเลขใบสำคัญการขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชขนุนรักริชเพื่อการค้าต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขออนุญาตส่งออก

2.3 การส่งออกพืชขนุนรักริชในบัญชีที่ 2 สามารถส่งออกได้ทั้งที่เป็นพืชป่าและได้จากการขยายพันธุ์เทียม การส่งออกพืชขนุนรักริชในบัญชีที่ 2 ที่ได้มาจากป่าจะต้องแสดงสำเนาใบอนุญาตค้าของป่าหวงห้าม หรือหลักฐานแสดงแหล่งที่มากรณีที่มีไซของป่า ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484

3. การนำผ่านพืชขนุนรักริช ผู้นำผ่านพืชขนุนรักริชจะต้องยื่นขออนุญาตนำเข้าผ่าน ณ จุดนำเข้าพร้อมหนังสืออนุญาตส่งออกจากประเทศต้นทางกำกับมาด้วย

2.3 การขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชขนุนรักริชเพื่อการค้า

การขยายพันธุ์เทียมพืชขนุนรักริชเพื่อการค้า จะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนสถานที่เพาะเลี้ยงพืชขนุนรักริชต่อกรมวิชาการเกษตร โดยหนังสือสำคัญการขึ้นทะเบียนฯ สำหรับพืชบัญชีที่ 1 ฉบับละ 500 บาท มีอายุ 5 ปี สำหรับพืชในบัญชีที่ 2 และ 3 ยกเว้นค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียน

3. ประโยชน์ของกฎหมายที่เกษตรกรพึงได้รับ

1) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยง และขยายพันธุ์เทียมพืชป่า นอกเหนือจากวิธีทางธรรมชาติ

2) เพื่อเป็นการคุ้มครองพืชป่ามิให้สูญพันธุ์ไปจากโลก

4. สถานที่ติดต่อปรึกษาปัญหา

ฝ่ายการค้าพืชตามอนุสัญญา กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร 0-2940-5687



พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518

1. เจตนารมณ์

พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ.2518 ได้ตีพิมพ์ลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2518 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดมา จนปัจจุบันเป็นเวลาเกือบ 30 ปี ด้วยเหตุผลที่ต้องมีกฎหมายนี้เพราะว่าสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติเห็นว่าประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม เกษตรกรมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเป็นอาหารพืชหรือ บำรุงดินเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น และปัจจุบันนี้มีการสั่งปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศ มาจำหน่ายและผสมเพื่อจำหน่ายแก่เกษตรกรในปริมาณมากขึ้นทุกปี แต่ปรากฏว่า ปุ๋ยเคมีที่จำหน่ายในท้องตลาดนั้นมักจะมีปุ๋ยเคมีปลอม ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ ทั้งนี้หนักปุ๋ยเคมีก็น้อยกว่าที่แจ้งไว้ในฉลาก ปริมาณธาตุ อาหารพืชไม่ถูกต้องครบถ้วนตามข้อความที่แจ้งไว้ในฉลาก เป็นการเอาเปรียบ เกษตรกรและหวังผลกำไรเกินควร โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายแก่ผู้ประกอบการ อาชีพเกษตรกร และยังเป็นการเสียหายแก่นโยบายการส่งเสริมการเกษตรของ รัฐบาลอีกด้วย สมควรมีกฎหมายว่าด้วยปุ๋ยเพื่อควบคุมการผลิต การขาย และการนำหรือสั่งปุ๋ยเคมีเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นไปโดยสุจริตรวมทั้งควบคุมการ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ด้วย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรตามสมควรจึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้ขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกฎหมายนี้คุ้มครองให้เกษตรกรได้ใช้ ปุ๋ยเคมีที่ถูกต้องตรงตามสูตร

2. สาระของกฎหมาย

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายว่าด้วยการควบคุม คุณภาพปุ๋ยเคมี ไม่ว่าจะ เป็น การผลิต การขาย การนำผ่าน การนำหรือสั่งปุ๋ยเคมีเข้ามา ในราชอาณาจักรให้เป็น ไปโดยสุจริต โดยบังคับให้ผู้ที่จะดำเนินธุรกิจปุ๋ยเคมีต้องได้ ใบอนุญาตจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ก่อน และหากจะผลิตหรือนำสั่งปุ๋ยเคมีเข้ามา (เกินกว่า 50 กิโลกรัมต่อครั้ง) ต้องนำปุ๋ยเคมีชนิดนั้นมาขอขึ้นทะเบียนปุ๋ยเคมีต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย ยกเว้นปุ๋ย

เคมีมาตรฐานไม่ต้องขึ้นทะเบียน (ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน มี 7 ชนิด คือ ยูเรีย แอมโมเนียม ซัลเฟต ซุปเปอร์ฟอสเฟต ดับเบิลซุปเปอร์ฟอสเฟต ทริเบิลซุปเปอร์ฟอสเฟต โปตัสเซียมคลอไรด์และโปตัสเซียมซัลเฟต) ซึ่งการขึ้นทะเบียนนี้ได้บังคับให้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีคือ ต้องมีฉลาก เอกสารกำกับปุ๋ยเป็นภาษาไทยโดยมีคำว่า "ปุ๋ยเคมี" (สำหรับปุ๋ยเคมีมาตรฐาน เป็น "ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน" แทนคำว่าปุ๋ยเคมี แสดงปริมาณธาตุอาหารรับรอง ธาตุอาหารรอง ธาตุอาหารเสริม (ถ้ามี) แสดงทะเบียนเลขที่.../พ.ศ.....(ซึ่งทะเบียน 1 ฉบับ มีอายุ 3 ปี) และสถานที่ของผู้ผลิต ผู้นำส่ง คำเตือน (ถ้ามี)

3. ประโยชน์ของกฎหมาย

การบังคับให้ต้องได้รับใบอนุญาต การขึ้นทะเบียน แสดงฉลากและรายละเอียดของปุ๋ยเคมีปลอม ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ทำให้สามารถควบคุมการผลิต การขาย การนำผ่าน การนำหรือส่งปุ๋ยเคมีเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นไปโดยสุจริต สามารถตรวจสอบคุณภาพปุ๋ยเคมีได้โดยง่าย และสามารถดำเนินคดี กับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายได้ ทำให้เกษตรกรได้ใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ

4. การบริการ

กรมวิชาการเกษตร มีสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์วิจัย ศูนย์บริการวิชาการอยู่ที่วราษานาจักร มีห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ปุ๋ยเคมีหลายแห่ง ช่วยในการตรวจสอบคุณภาพปุ๋ยเคมีให้เกษตรกรโดยไม่คิดมูลค่า โดยเกษตรกรสามารถติดต่อสอบถาม หรือปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีได้จาก สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์วิจัย หรือศูนย์บริการวิชาการ

5. สถานที่ติดต่อปรึกษาปัญหา

นอกจากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์วิจัย สถานีทดลองไถลบ้านแล้ว เกษตรกรยังสามารถติดต่อสอบถาม และส่งปุ๋ยเคมีให้ตรวจสอบได้ที่ กรมวิชาการเกษตร เขตจตุจักร กทม. 10900 หรือปรึกษากับเกษตรอำเภอ เกษตรตำบลในท้องที่ เพื่อช่วยดำเนินการต่อไป

- ☛ การใช้ปุ๋ยที่ถูกต้อง ต้องใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ☛ การเผาหญ้าและฟาง เป็นการเผาปุ๋ยอินทรีย์
- ☛ ปุ๋ยอินทรีย์ที่ดีต้องทำเอง
- ☛ อย่าซื้อปุ๋ยจากผู้เร่ขาย ควรซื้อจากร้านที่เชื่อถือได้
- ☛ มีปัญหาการใช้ปุ๋ย ให้สอบถามจากหน่วยงานบริการ
- ☛ ซื้อปุ๋ยให้ตรงความต้องการของพืชที่ปลูก
- ☛ ปุ๋ยเคมีเป็นอาหาร มีใช้สารพิษ ใช้ถูกชนิด ถูกอัตรา ถูกเวลา จะคุ้มค่าที่ใช้ไป



ติดต่อสอบถามได้ที่

สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร
 กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900
 โทร. 0-2579-4856
 หรือที่ ard@doa.go.th

กรมวิชาการเกษตร

ตัวอย่างฉลากปุ๋ยเคมี

ทะเบียนเลขที่ /พ.ศ. (กรมวิชาการเกษตร)

ปุ๋ยเคมี

ชื่อสามัญ (ถ้ามี)

ชื่อการค้า

สูตรปุ๋ยเคมี



เครื่องหมายการค้า-ตรา

น้ำหนักสุทธิ/ปริมาตรสุทธิ กิโลกรัม/ลิตร

ปริมาณธาตุอาหารรับรอง

ไนโตรเจนทั้งหมด (N) %

ฟอสเฟตที่เป็นประโยชน์ (P₂O₅) %

โพแทสเซียมที่ละลายน้ำ (K₂O) %

ปริมาณธาตุอาหารรอง

แมกนีเซียม (MgO) %

แคลเซียม (CaO) %

กำมะถัน (S) %

ปริมาณธาตุอาหารเสริม

เหล็ก (Fe) % สังกะสี (Zn) %

แมงกานีส (Mn) % โบรอน (B) %

ทองแดง (Cu) % โมลิบดินัม (Mo) %

ผู้นำหรือส่งปุ๋ยเคมีเข้ามาในราชอาณาจักร

ชื่อและสถานที่ทำการ

ผู้ผลิต ชื่อผู้ผลิตต่างประเทศและสถานที่ผลิต

ผู้ผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการค้า

ชื่อและสถานที่ทำการ

สถานที่ผลิต

คำเตือน

ข้อความอื่นที่กำหนดใหม่ในฉลาก

ตัวอย่างฉลากปุ๋ยเคมีมาตรฐาน

ปุ๋ยเคมีมาตรฐาน

ชื่อสามัญ/ชื่อทางเคมี

ชื่อการค้า

สูตร



เครื่องหมายการค้า-ตรา

น้ำหนักสุทธิ กิโลกรัม

ปริมาณธาตุอาหารรับรอง

ไนโตรเจนทั้งหมด (N) %

ฟอสเฟตที่เป็นประโยชน์ (P₂O₅) %

โพแทชที่ละลายน้ำ (K₂O) %

ปริมาณธาตุอาหารรอง

แมกนีเซียม (MgO) %

แคลเซียม (CaO) %

กำมะถัน (S) %

ปริมาณสารเป็นพิษ

ไบยูเรต (Biuret) ไม่เกิน ๑.๐ %

สารหนู (As) ไม่เกิน ๐.๕ %

ผู้นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร / ผู้ผลิตปุ๋ยเคมีเพื่อการค้า

.....ชื่อและสถานที่ทำการ.....

ผู้ผลิต / สถานที่ผลิต

ชื่อและสถานที่ผลิต.....

ตัวอย่างฉลากปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยอินทรีย์

ชื่อการค้า



เครื่องหมายการค้า-ตรา

น้ำหนักสุทธิ/ปริมาตรสุทธิ กิโลกรัม/ลิตร

ผู้ผลิต

ชื่อและสถานที่ทำการ.....

สถานที่ผลิต

.....สถานที่ผลิต.....

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

๐๐๐๐

1. เจตนารมณ์ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยได้มีการนำวัตถุซึ่งมีอันตรายหลายชนิด เช่น วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด วัตถุกัมมันตรังสี สารเคมี รวมทั้งสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น มาใช้ในกิจการต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งบางชนิดก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อคน สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมได้ ถึงแม้ว่าจะมีการนำกฎหมายหลายฉบับมาใช้ควบคุมอยู่ โดยมีกระทรวง ทบวง กรม ดำเนินการแล้วก็ตาม แต่ยังมีจุดอ่อนซึ่งทำให้การควบคุมวัตถุอันตรายไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงต้องมีการปรับปรุงกฎหมายวัตถุมีพิษที่ใช้อยู่ขณะนั้น โดยการขยายขอบเขต ให้ครอบคลุมวัตถุอันตรายทุกชนิด กำหนดกฎระเบียบและวิธีใช้ให้เหมาะสมกว่าเดิม กับการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแล จึงมีความจำเป็นที่ต้องประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ขึ้น

2. สำคัญของพระราชบัญญัติ

กฎหมายฉบับนี้มีความเหมาะสมในการควบคุมวัตถุอันตรายได้ทุกชนิด โดยหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งปัจจุบันมีกระทรวงที่ดำเนินการอยู่ 5 กระทรวง คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การควบคุมเป็นไปตามความสำคัญของวัตถุอันตรายที่ได้จัดแบ่งออกเป็น 4 ชนิด ซึ่งมีหลักเกณฑ์เงื่อนไขยากง่ายแตกต่างกันออกไป ข้อกำหนดที่ใช้ในการควบคุมจึงเกี่ยวข้องกับ

1. การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย
2. การขออนุญาตและการอนุญาต
3. การควบคุมหลังจากการขึ้นทะเบียนและอนุญาต

3. ประโยชน์ของกฎหมายที่เกษตรกรจะได้รับ

1. เกษตรกรจะได้ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคุณภาพตรงตามชนิดของศัตรูพืช และพืชที่ปลูก
2. ทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำลง
3. ลดความเสียหายที่เกิดจากศัตรูพืชได้
4. ผู้ประกอบธุรกิจไม่กล้าละเมิดกฎหมาย ทำให้เกษตรกรถูกเอาเปรียบในทางการค้าสารเคมีเกษตรน้อยลง

4. การบริการ

4.1 หากเกษตรกรมีความสงสัยในผลิตภัณฑ์สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ซื้อมาใช้ว่ามีคุณภาพดีหรือไม่ดี ความเข้มข้นของสารเคมี (เปอร์เซ็นต์ของสารออกฤทธิ์) ถูกต้องตรงตามฉลากหรือไม่ เหตุใดจึงใช้แล้วไม่ได้ผลตามต้องการ ท่านสามารถนำขวด หรือกล่องที่บรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ยังคงมีสารฯ เหลืออยู่ประมาณ 100 ซีซี. (ชนิดน้ำ) หรือประมาณ 100 กรัม (ชนิดผง) นำไปส่งเพื่อตรวจวิเคราะห์สารฯ ได้โดยตรงที่

สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน (ในบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

กรมวิชาการเกษตร แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2940-5754

4.2 ให้บริการในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการทางด้านกฎหมาย การตรวจสอบหลักฐานการขึ้นทะเบียน และการอนุญาต ติดต่อโดยตรงที่

สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร

โทร. 0-2940-6775 ต่อ 118,119

4.3 ให้บริการในเรื่องการตรวจสอบ วิเคราะห์ คุณภาพสารเคมีทางการเกษตร
ติดต่อได้ที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตต่างๆในส่วนภูมิภาค
ที่ตั้งอยู่ใน

จ.สุพรรณบุรี

จ.พิษณุโลก

จ.สงขลา

จ.สุราษฎร์ธานี

จ.จันทบุรี

จ.เชียงใหม่

จ.ขอนแก่น

และ จ.อุบลราชธานี

ซึ่งจะให้บริการในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลด้านวิชาการเกษตร ตรวจวิเคราะห์สาร
เคมีทางการเกษตร เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้นๆ

กรมวิชาการเกษตร

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542



1. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมยาง

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มีหลักการเพื่อควบคุมและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับยางเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การค้า และแปรรูปยาง ตลอดจนการตลาดยางให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และเกิดความเป็นธรรมต่อเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องกับกิจการยางทุกฝ่าย

2. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

2.1 พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาง ประกอบด้วยกรรมการภาครัฐ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) 14 คน สถาบันเกษตรกร 4 คน และเอกชน 3 คน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน อธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ประกาศ การพักใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต

2.2 ตามมาตรา 6 กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาง เพื่อประโยชน์ในการผลิตยาง การค้ายาง และนำยางเข้าและส่งออก ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่จำเป็น

(1) ต้นยางชนิดอื่นเป็นต้นยางที่อยู่ภายใต้การควบคุม
(2) ต้นยางพันธุ์ที่เหมาะสม สำหรับปลูกในเขตที่กำหนด
(3) เขตทำสวนยาง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
(4) การแจ้งเนื้อที่สวนยาง จำนวนต้นยาง พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกและปริมาณยางที่ชาวสวนผลิตได้

(5) เขตห้ามปลูกยางในกรณีที่เกิดโรคระบาดรุนแรง

(6) วิธีการทำสวนยางเมื่อมีการกำหนดเขตทำสวนยาง

(7) เขตควบคุมการขนย้ายยาง ในกรณีที่ต้องการควบคุมการลักลอบ

- (8) ปริมาณควบคุมเนื้อยาง ปริมาณจัดสรรเนื้อยางตามความเหมาะสม
แก่สถานการณ์ยางของประเทศ
- (9) การจัดตั้งตลาดกลางแลกเปลี่ยนยางธรรมชาติ
- (10) มาตรฐานยางและวิธีการมัดยางและการบรรจุหีบห่อยางเพื่อการส่งออก

2.3 การอนุญาตและการออกใบอนุญาต ซึ่งครอบคลุมการกระทำที่ต้องขอ
อนุญาต ดังนี้

- (1) การนำเข้าหรือส่งออกต้นยาง ดอก เมล็ด หรือตาของต้นยาง หรือส่วน
หนึ่งส่วนใดของต้นยางที่อาจใช้เพาะพันธุ์ได้ (มาตรา 18 - 19)
- (2) การขนย้ายยางขามเขตควบคุมการขนย้ายยาง (มาตรา 20)
- (3) การขยายพันธุ์ต้นยางเพื่อการค้า (มาตรา 21)
- (4) การค้ายาง หมายถึง ผู้ที่ซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนยาง (มาตรา 22 - 24)
- (5) การตั้งโรงทำยาง หมายถึง ผู้ที่ใช้น้ำยางสด ยางก้อน เศษยาง
หรือยางแผ่นดิบ มาแปรรูป รวมถึงการทำยางผสมสารเคมี (Compound Rubber)
แต่ไม่รวมการทำยางแผ่นดิบของชาวสวน (มาตรา 25)
- (6) การนำเข้าหรือส่งออกยางต้องขออนุญาตเป็นผู้ส่งออกหรือนำเข้าและ
ต้องขอใบผ่านด่านศุลกากรในการส่งออกยางแต่ละครั้ง ยกเว้นส่งยางออกมีน้ำหนัก
ไม่เกิน 5 กิโลกรัม ทั้งนี้ผู้ส่งออกต้องส่งยางที่ได้มาตรฐานและบรรจุหีบห่อตามที่กำหนด
(มาตรา 26 - 27)

(7) การจัดให้มีการวิเคราะห์และทดสอบคุณภาพยาง ต้องขออนุญาตและ
ใช้เครื่องมือสำหรับวิเคราะห์และทดสอบคุณภาพยางตามที่กำหนด (มาตรา 29)

2.4 การกำหนดหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตต่าง ๆ ตาม พ.ร.บ.ยางต้อง
ทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต เช่น การผลิต การซื้อ การจำหน่าย
ปริมาณคงเหลือ ตามที่กำหนด

2.5 การกำหนดบทลงโทษ สำหรับผู้ทำผิดกฎหมาย ซึ่งโทษสูงสุดตาม พ.ร.บ.
ยาง คือผู้นำเข้าหรือส่งออกโดยไม่ขออนุญาต มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน
60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โทษรองลงมาคือผู้ส่งยางออกไม่ได้มาตรฐานต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ประโยชน์ของพระราชบัญญัติควบคุมยางที่เกษตรกร และผู้ประกอบการ กิจการยางได้รับ

3.1 พระราชบัญญัติควบคุมยางมีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการกำหนดวิธีการทำสวนยาง และพันธุ์ยางที่เหมาะสม สำหรับเขตทำสวนยางที่กำหนด

3.2 ในการกำหนดเขตห้ามปลูกยางเมื่อเกิดโรคระบาดรุนแรง ช่วยป้องกันความเสียหายมิให้ลุกลามไปเป็นจำนวนมาก

3.3 การสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรปลูกยางพันธุ์ดี และการควบคุมแปลงเพาะขยายพันธุ์ยาง ทำให้เกษตรกรปลูกยางได้ตรงตามพันธุ์ และช่วยลดต้นทุนการผลิตลงได้

3.4 การกำกับดูแลและควบคุมในเรื่องของมาตรฐาน และการหีบห่อ ยางตลอดจนการสนับสนุนให้เอกชนสามารถดำเนินการห้องทดสอบและวิเคราะห์คุณภาพยางเป็นประโยชน์ต่อผู้ส่งออก ก่อให้เกิดความมั่นใจของผู้ซื้อ ยางช่วยเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศ

3.5 การจดทะเบียนผู้ตั้งโรงงานทำยาง ผู้ทำสวนยาง ผู้ค้ายาง ผู้ส่งออก ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการผลิตของประเทศ รวมทั้งผู้ประกอบการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้

3.6 การปรับปริมาณการผลิตให้เหมาะสมกับความต้องการใช้ยางและการพัฒนาระบบตลาดยางของประเทศ มีส่วนช่วยทำให้เกิดเสถียรภาพราคายางของประเทศ เกษตรกรสามารถขายยางในราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น

4. การบริการ

4.1 ให้บริการออกใบอนุญาตต่างๆ ตาม พ.ร.บ. ควบคุมยาง ได้แก่ โรงทำยาง ค้ายาง การส่งออก

4.2 ให้การบริการการวิเคราะห์และทดสอบคุณภาพยาง และออกใบรับรองคุณภาพยาง โดยส่วนอุตสาหกรรมยาง สถาบันวิจัยยาง

4.3 ให้บริการการจดทะเบียนแปลงขยายพันธุ์ยางและการตรวจสอบพันธุ์ยาง

4.4 ให้คำแนะนำและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาง เช่น มาตรฐานยาง พันธุ์ยาง การทำสวนยาง ราคายาง เป็นต้น

5. สถานที่ติดต่อ

ส่วนกลาง : ฝ่ายควบคุมยางตามพระราชบัญญัติ สถาบันวิจัยยาง

ส่วนภูมิภาค :

1) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 - 6 กรมวิชาการเกษตร

2) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3

- ฝ่ายปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติยาง ศูนย์วิจัยยางหนองคาย

3) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6

- ฝ่ายปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติยาง ศูนย์วิจัยยางฉะเชิงเทรา

- สำนักงานบริการงานตามพระราชบัญญัติ จ. ชลบุรี

- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ. ระยอง

4) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7

- ฝ่ายปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติยาง ศูนย์วิจัยยางสุราษฎร์ธานี

- สำนักตลาดกลางยางพาราสุราษฎร์ธานี จ. สุราษฎร์ธานี

- สำนักตลาดกลางยางพารานครศรีธรรมราช อ. จันดี จ. นครศรีธรรมราช

- แปลงเพาะขยายพันธุ์ยางปะทิว จ. ชุมพร

- ศูนย์บริการด้านพืชและปัจจัยการผลิตจังหวัดพังงา

- ศูนย์บริการด้านพืชและปัจจัยการผลิตจังหวัดระนอง

- ศูนย์บริการด้านพืชและปัจจัยการผลิตจังหวัดกระบี่ ส่วนแยกยางพารา

- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จ. ภูเก็ต

5) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8

- ฝ่ายปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติยาง ศูนย์วิจัยยางสงขลา จ. สงขลา

- สำนักตลาดกลางยางพารา จังหวัดสงขลา (One Stop Service)

- แปลงเพาะขยายพันธุ์ยางจังหวัดสตูล

- ศูนย์วิจัยยางนราธิวาส จ. นราธิวาส
- ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต ยะลา 2 อ. เมือง จ. ยะลา
- จุดบริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) อ. เบตง จ.ยะลา
- ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต จังหวัดปัตตานี
- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จังหวัดตรัง

ฝ่ายควบคุมยางตามพระราชบัญญัติ

สถาบันวิจัยยาง

กรมวิชาการเกษตร

6. สรุป

เกษตรกรได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ดังนี้

- เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ดีตามวิธีที่แนะนำ ถูกกฎหมาย เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ต้นทุนการผลิตลดลง
- เกษตรกรทำยางแผ่นชั้นดี ได้ยางดีมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด ขายได้ราคาที่เป็นธรรม
- ส่งออกยางถูกกฎหมาย มีมาตรฐาน ช่วยเพิ่มมูลค่าและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ชัดข้องในเรื่องยาง พันธุ์ยาง การปลูกยาง การดูแลรักษาสวนยาง การผลิตยาง การค้าการส่งออก ข้อมูลสถิติยาง ขอคำแนะนำจากหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรได้

○○○

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ร.ร.ร.ร.ร.ร.

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2542* ซึ่งทำให้พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2542

1 เจตนารมณ์ของกฎหมาย

หลักการของพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้มีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ๆ ภายใต้หลักความปลอดภัยทางชีวภาพ ด้วยการให้สิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองและพันธุ์พืชป่า และเพื่อการกระตุ้นแรงเร้าให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในทรัพยากรพันธุกรรมพืชอย่างยั่งยืน

2 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

2.1 นิยามความหมายของคำภายใต้บทบัญญัติกฎหมาย

ภายใต้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ได้กำหนดนิยามคำที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบและขอบเขตของการบังคับให้กฎหมายให้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น

"พืช" หมายถึง สิ่งมีชีวิตในอาณาจักรพืช และให้รวมถึงเห็ดและสาหร่าย แต่ไม่รวมถึงจุลชีพอื่น

"พันธุ์พืช" คือ กลุ่มของพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพฤกษศาสตร์เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอคงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกันและให้ความหมายรวมถึง ต้นพืชที่จะขยายพันธุ์ให้ได้กลุ่มของพืชที่มีคุณสมบัติข้างต้น

"พันธุ์พืชป่า" คือ พันธุ์พืชที่มีหรือเคยมีในสภาพธรรมชาติและยังมิได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

* ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 116 ตอนที่ 118ก ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2542

จะเห็นได้ว่าพันธุ์พืชป่าต้องเป็นพันธุ์พืชที่มีได้ใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย ถึงแม้ว่าพันธุ์พืชนั้นได้ถูกนำออกมาจากป่าแล้ว แต่ยังไม่ได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลายก็ตาม ภายใต้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ผู้เก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชป่า เพื่อปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่และต้องทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์กับรัฐ

"การติดต่อสารพันธุกรรม" คือ กระบวนการในการนำสารพันธุกรรมที่มีต้นกำเนิดจากสิ่งมีชีวิตทั้งที่เป็นสารพันธุกรรมธรรมชาติ สารพันธุกรรมที่ดัดแปลงจากธรรมชาติ หรือสารพันธุกรรมที่สังเคราะห์ขึ้น ถ้าย้ายไปรวมหรือรวมอย่างถาวรกับสารพันธุกรรมเดิมของพืช ทำให้มีลักษณะที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนตามธรรมชาติ

บทบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 กำหนดให้พันธุ์พืชใหม่ที่ได้จากการติดต่อสารพันธุกรรม (Genetically Modified Plants) จะต้องผ่านการประเมินผลกระทบทางด้านความปลอดภัยทางชีวภาพต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือสวัสดิภาพของประชาชน ก่อนที่จะจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ได้

2.2 คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

องค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบหนึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช ซึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้อำนวยการศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งสิบสองคน ใ้จำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากเกษตรกรทกรคน นักวิชาการด้านปรับปรุงพันธุ์พืช จากสถาบันการศึกษาหนึ่งคน นักวิชาการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากสถาบันการศึกษาหนึ่งคน ผู้แทนองค์การพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร และกอรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสองคน

ผู้แทนสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืช หรือเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์พืชสองคนเป็นกรรมการ และอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นกรรมการและเลขาธิการ

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชมีความหลากหลายมาก ซึ่งเป็นเครื่องประกันได้ว่าทุกส่วนของสังคมควรจะได้รับปฏิบัติอย่างดีและได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน กฎหมายยังได้กำหนดให้การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องกำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์การคัดเลือกในกฎกระทรวง

2.3 พันธุ์พืชภายใต้บทบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

ต้องประกอบด้วยลักษณะดังนี้

1. มีความสม่ำเสมอ หมายความว่า พันธุ์พืชนั้น ๆ มีลักษณะของส่วนต่าง ๆ ที่เหมือนกัน เช่น ลักษณะต้น รูปร่างของดอก สีของดอก ลักษณะผล หรือคุณสมบัติเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็นผลจากสภาพทางพันธุกรรม

2. มีความคงตัว หมายความว่า พันธุ์พืชนั้นต้องสามารถแสดงลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นลักษณะประจำพันธุ์ได้ทุกครั้งที่มีการขยายพันธุ์ หรืออาจจะกล่าวได้ว่า จะต้องแสดงลักษณะประจำพันธุ์ที่เหมือนเดิมทุกครั้งเมื่อนำส่วนขยายพันธุ์ไปปลูก

3. มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่น หมายความว่า พันธุ์พืชนั้นต้องมีลักษณะที่สามารถมองเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด หรือมีคุณสมบัติอย่างใดเป็นพิเศษ ที่ทำให้แตกต่างจากพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด เช่น มีความต้านทานต่อโรคพืชชนิดใดชนิดหนึ่งอย่างเด่นชัด มีความต้านทานต่อแมลงศัตรูพืชชนิดใดชนิดหนึ่งอย่างเด่นชัด เหล่านี้เป็นต้น ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม

สำหรับพืชป่ายกเว้นลักษณะในข้อ 1 หมายความว่า พืชป่าไม่จำเป็นต้องมีลักษณะตามข้อ 1 คือความสม่ำเสมอ

2.4 พันธุ์พืชที่จะได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542

2.4.1 พันธุ์พืชใหม่ หมายความว่า เป็นพันธุ์พืชที่มีลักษณะคุณสมบัติที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในพันธุ์นั้น

2.4.2 พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น หมายความว่า พันธุ์พืชที่มีอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่งโดยเฉพาะ

2.4.3 พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป หมายความว่า พันธุ์พืชที่กำเนิดในประเทศหรือมีอยู่ในประเทศ และได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป

2.4.4 พันธุ์พืชป่า หมายความว่า พันธุ์พืชที่มีหรือเคยมีอยู่ในประเทศตามสภาพธรรมชาติ และไม่ได้นำมาใช้เพาะปลูกอย่างแพร่หลาย

2.5 ลักษณะการคุ้มครอง

2.5.1 พันธุ์พืชที่จะต้องจดทะเบียน

พันธุ์พืชที่จะได้รับความคุ้มครองโดยการจดทะเบียนบทบัญญัติในหมวด 3 ว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ และหมวด 4 ว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น กำหนดไว้ว่าพันธุ์พืชทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครองก็ต่อเมื่อได้รับการจดทะเบียน

2.5.2 พันธุ์พืชที่ไม่ต้องจดทะเบียน

พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า ได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ กล่าวคือ ผู้เก็บ จัดหา หรือรวบรวมพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดเพื่อปรับปรุงพันธุ์ ศึกษาทดลอง หรือวิจัย เพื่อประโยชน์ในทางการค้า จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ โดยให้นำเงินรายได้ตามข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ส่งเข้ากองทุน คุ้มครองพันธุ์พืช

คุณสมบัติของพันธุ์พืชใหม่ที่จะขอจดทะเบียน

พันธุ์พืชใหม่ที่จะนำมาขอจดทะเบียนจะต้องมีคุณสมบัติและองค์ประกอบดังนี้ ต้องเป็นพันธุ์ใหม่ ต้องแตกต่างจากพันธุ์อื่นอย่างเด่นชัด ต้องมีความสม่ำเสมอ และต้องมีความคงตัว

พืชชนิดใดที่สมควรที่จะได้รับการประกาศว่าสามารถขอรับความคุ้มครองว่าเป็นพันธุ์พืชใหม่ได้นั้น รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชจะเป็นผู้ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ใน

ระยะแรกของการประกาศกำหนดชนิดพืชนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาชนิดพืชที่นักปรับปรุงพันธุ์พืชของไทยหรือเกษตรกรมีความรู้ มีประสบการณ์ และมีศักยภาพในด้านการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์สูง เช่น มะม่วง ข้าว อ้อย และกล้วยไม้สกุลหวาย

พันธุ์พืชใหม่ที่เกิดจากการตัดต่อสารพันธุกรรม (GMOs) จะได้รับการจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่เมื่อได้ผ่านการประเมินผลกระทบด้านความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือสวัสดิภาพจากกรมวิชาการเกษตร หรือหน่วยงานอื่นที่คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชกำหนด

พันธุ์พืชใหม่ที่มีผลกระทบอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือสวัสดิภาพของประชาชน ห้ามมิให้นำมาจดทะเบียน

คุณสมบัติของพันธุ์พืชที่จะขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

พันธุ์พืชนั้นต้องมีอยู่ในเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งภายในราชอาณาจักร ต้องมีลักษณะของพันธุ์พืชตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 11 กล่าวคือ มีความสม่ำเสมอ มีความคงตัว มีความแตกต่างจากพันธุ์อื่น และไม่เคยจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่

2.6 สิทธิที่เกิดขึ้นจากการได้รับการจดทะเบียนพันธุ์พืช

2.6.1 สำหรับพันธุ์พืชใหม่ ผู้เป็นเจ้าของสิทธิหรือเรียกว่าผู้ทรงสิทธิ มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการผลิต ขาย จำหน่าย นำเข้า และส่งออกนอกราชอาณาจักร หรือมีไว้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่

2.6.2 สำหรับพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น ชุมชนมีสิทธิที่จะปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ผลิต ขาย ส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือจำหน่ายด้วยประการใดๆ ซึ่งส่วนขยายพันธุ์ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากพันธุ์พืชเป็นผู้อำหนด โดยให้จัดสรรปันส่วนดังนี้ ผู้อนุรักษ์ 20% ชุมชน 60% องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ที่เป็นผู้ทำนิติกรรม 20%

ในการขายส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ จะต้องแสดงเครื่องหมายให้ปรากฏที่ส่วนขยายพันธุ์ ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อ

2.7 ข้อยกเว้นสิทธิ

ข้อยกเว้นสิทธิสำหรับการกระทำดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการละเมิด

2.7.1 การกระทำโดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นส่วนขยายพันธุ์

2.7.2 การกระทำโดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า

2.7.3 การเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์โดยเกษตรกร ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ตนเองเป็นผู้ผลิตในการเพาะปลูก สำหรับพันธุ์พืชที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช ประกาศให้เป็นพันธุ์พืชที่ควรส่งเสริมการปรับปรุงพันธุ์ให้เกษตรกรสามารถเพาะปลูกหรือขยายพันธุ์ได้ไม่เกิน 3 เท่าที่ได้มา

2.7.4 การกระทำโดยสุจริต

2.8 ระยะเวลาในการคุ้มครอง

2.8.1 พืชล้มลุก คือ พืชที่ให้ผลผลิตตามลักษณะประจำพันธุ์ได้หลังจากปลูกจากส่วนขยายพันธุ์ภายในเวลาไม่เกิน 2 ปี ให้มีอายุ 12 ปี เช่น ข้าว และอ้อย

2.8.2 พืชยืนต้น คือ พืชที่ให้ผลผลิตตามลักษณะประจำพันธุ์ได้หลังจากปลูกจากส่วนขยายพันธุ์ในเวลากว่า 2 ปี ให้มีอายุ 17 ปี เช่น ทูเรียน

2.8.3 พืชใช้เนื้อไม้ คือ พืชที่ใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ที่ให้ผลผลิตตามลักษณะประจำพันธุ์ ได้หลังจากปลูกจากส่วนขยายพันธุ์ในเวลากว่า 12 ปี ให้มีอายุ 27 ปี เช่น ต้นสัก

สำหรับพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น อายุหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนอาจจะขยายเวลาได้คราวละ 10 ปี

2.9 การระงับและเพิกถอนสิทธิพันธุ์พืชใหม่

เมื่อมีเหตุจำเป็นในการป้องกันรักษาโรคและส่งเสริมสุขภาพ การรักษาสวัสดิภาพของประชาชน การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น หรือเพื่อประโยชน์ต่อความมั่นคงของประเทศ ในการรักษาความมั่นคงทางอาหาร การป้องกันการผูกขาดทางการค้าหรือเพื่อสาธารณะอย่างอื่น รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

คุ้มครองพันธุ์พืชมีอำนาจดังนี้ :-

2.9.1 ประกาศห้ามมิให้ผลิต ขาย หรือจำหน่าย นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งพันธุ์พืชใหม่

2.9.2 อนุญาตให้บุคคลอื่นกระทำการผลิต ขาย หรือจำหน่าย นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยเสียค่าตอบแทนที่เหมาะสมแก่ผู้ทรงสิทธิ

2.9.3 เพิกถอนหนังสือสำหรับแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

2.10 กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

2.10.1 แหล่งที่มาของกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช มาจากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น เงินรายได้จากข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์เพื่อการค้าซึ่งพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่า เงินที่ได้จากการจดทะเบียน และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น

กิจกรรมที่จะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนมีดังนี้ กิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชของชุมชน และค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

2.10.2 คณะกรรมการกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

เมื่อมีการจัดตั้งกองทุนแล้ว มีที่มาของกองทุนและกิจกรรมที่จะได้รับการอุดหนุนแล้ว ก็จะต้องมีคณะกรรมการผู้บริหารกองทุน เรียกว่า 'คณะกรรมการกองทุน' ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน และบุคคลอื่นซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืชแต่งตั้งไม่เกิน 7 คน โดยอธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.10.3 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- เสนอหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขการใช้จ่ายในกองทุนฯ และ
- กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์การขอเงินช่วยเหลือจากกองทุนฯ เป็นต้น

2.11 บทลงโทษ

2.11.1 พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดบทลงโทษพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ด้วยในมาตรา 63 ในกรณีที่เปิดเผยข้อมูล หรือให้ผู้อื่นใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ได้รับมอบ โดยไม่ได้รับคำยินยอมจากเจ้าของหรือมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.11.2 สำหรับผู้ละเมิดสิทธิ (ตามมาตรา 33 หรือ 47) จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.11.3 สำหรับผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ที่ไม่แสดงเครื่องหมายตามที่กำหนดไว้ โทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน ปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.11.4 สำหรับผู้ปลอมแปลงหรือใช้เครื่องหมายเลียนแบบทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าพันธุ์พืชนั้นเป็นพันธุ์พืชที่ได้รับความคุ้มครอง ทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าไม่เป็นจริงตามนั้น มีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน - 5 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท (มาตรา 67)

2.11.5 การแสดงหรือแจ้งข้อความเท็จในการขอจดทะเบียน มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 68)

2.11.6 ผู้แทนนิติบุคคลจะต้องรับโทษด้วยในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้รับโทษ ตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วยในการกระทำของนิติบุคคลนั้น

2.12 ค่าธรรมเนียม

- ค่าจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ เป็นเงิน 1,000 บาท
- หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ 1,000 บาท
- ค่าธรรมเนียมรายปีสำหรับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ 1,000 บาท
- ค่าคัดค้านการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ 1,000 บาท
- ค่าจดทะเบียนการโอนสิทธิ ใบแทนหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ และค่าจดทะเบียนการอนุญาตให้ใช้สิทธิพันธุ์พืชใหม่ ฉบับละ 500 บาท
- ค่าใช้จ่ายในการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ค่าขอละ 500 บาท

3. ประโยชน์ของกฎหมายที่เกษตรกรจะได้รับ

3.1 เกษตรกรที่เป็นนักปรับปรุงพันธุ์พืชจะได้รับความคุ้มครองพันธุ์พืชของตนเอง เป็นผู้ปรับปรุงพันธุ์ขึ้น

3.2 เกษตรกรที่รวมตัวเป็นชุมชนและมีพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น จะได้รับสิทธิเป็นเจ้าของพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นนั้น

3.3 พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์พืชป่าที่มีอยู่ในประเทศไทย จะได้รับความคุ้มครองในรูปแบบของการแบ่งปันผลประโยชน์ จากการใช้ประโยชน์พันธุ์พืชดังกล่าวในการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อการค้า ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะนำเข้าสู่กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช

4. การบริการ

4.1 รับผิดชอบยื่นคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่และพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

4.2 ออกใบอนุญาตในการเก็บ จัดหา รวบรวม พันธุ์พืชเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัย เพื่อประโยชน์ทางการค้า

4.3 ออกใบอนุญาตในการเก็บ จัดหา รวบรวม พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป พันธุ์พืชป่า หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพันธุ์พืชดังกล่าว เพื่อการ ปรับปรุงพันธุ์ ศึกษา ทดลอง หรือวิจัย ไม่มีวัตถุประสงค์ทางการค้า

4.4 ทำสัญญาแบ่งปันผลประโยชน์

4.5 ต่ออายุ อนุญาตให้ใช้สิทธิ กำกับดูแลสิทธิและการละเมิดสิทธิ

4.6 ติดตามการจัดสรรผลประโยชน์

4.7 ตรวจสอบการแบ่งปันผลประโยชน์ในกรณีที่ใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชป่า และพันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปมาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์

5. สถานที่ติดต่อปรึกษาปัญหา

5.1 ส่วนกลาง

- 5.1.1 กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2940-5628 ต่อ 109-111 โทรสาร 0-2579-0548
- 5.1.2 กลุ่มนิติการและสิทธิประโยชน์ สำนักงานเลขานุการกรม
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2579-0151-7 ต่อ 111 โทรสาร 0-2940-7452
- 5.1.3 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ
โทรศัพท์ 0-2579-0151-7 ต่อ 109 โทรสาร 0-2579-4406

กรมวิชาการเกษตร



พิมพ์ที่ ศูนย์ผสมพันธุ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถ.งามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0-2561-4590-6 , 0-2561-4567



กรมวิชาการเกษตร